

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Zopetni burni prizori v Narodni skupščini

Finančni minister odklanja izenačenje davkov

Na današnji seji Narodne skupščine je prišlo zopet do tako burnih spopadov, da je morala biti seja prekinjena in opoldne še ni prešla na dnevni red.

Beograd, 4. novembra. Danes se je po desetdnevni pavzi zopet sestala Narodna skupščina. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o radičevski obtožnici proti g. Vukičeviću. Dopoldanska seja je bila zopet tako viharna, da je morala biti prekinjena in skupščina se sploh ni prišla na dnevni red. Dr. Krajač je namreč stavil mneni predlog, naj finančni minister takoj predloži skupščini predlog zakona o izenačenju neposrednih davkov, o katerem je razpravljala že prejšnja Narodna skupščina in ki je že tako daleč izdelan, da bi se moglo vprašanje izenačenja davkov rešiti. Še predno bo prišel v razpravo proračun za prihodnje leto. Naravno je, da je ta predlog izzval v vladnih krogih veliko razburjenje, ker vlada kljub ponovnim obljubam doslej še ni pokazala resne volje, da to vprašanje definitivno reši. Med utemeljevanjem predloga je prišlo med opozicijo in radikali do tako burnih scen, da je moral predsednik sejo prekiniti. Pa tudi po zopetni otvoritvi so se ponavljali burni prizori in so radičevci celo zagrozili, da zapuste Narodno skupščino in Beograd. Potek dopoldanske seje je napravil na vse politične kroge zelo mučen vtis in zlasti demokratiški poslanci so bili v skrajno mučnem položaju.

Seja je pričela ob 9.30. Po prečitani zapisnika je predsednik poročal, da je minister pravde predložil Narodni skupščini sledeče zakonske načrte: zakon o izvrševanju kazni in omejitvi svobode, kazenski zakonik kraljevine SHS, zakon o sodnikih, zakon o kazenskem postopku, zakon o policijskem redu in zakon o ureditvi rednih sodišč. Nato je bil predčan mneni predlog, ki ga je stavil v imenu kluba HSS posl. dr. Krajač glede izenačenja davkov. Predlog se skljuje na tozadevni zakonski osnutek, ki je bil predložen že bivši Narodni skupščini, in poziva vlado, naj ta predlog tekom treh dni obnovi, tako da bo nemudoma izročen v nadaljnjo razpravo posebnemu odboru in svrhu nadaljnjega postopanja.

Predlog je utemeljil predlagatelj dr. Krajač v daljšem govoru, v katerem je naglasil, da določa ustava popolno enakopravnost vseh državljanov. Ta enakopravnost mora priti do izraza ne le v pravicah, marveč tudi v obveznostih državljanov. Izenačenje zakonov zahteva tudi preobremenitev prečasnih krajev in je tembolj aktualna sedaj, ko pripravljamo finančni minister neko novo uredbo, ki prinaša poednim pokrajinam še novo zvišanje davčnih bremen. Končno je naglasil, da nujnosti tega predloga ni treba niti utemeljevati, ker je to že večletna zahteva vseh prizadetih davkoplačevalcev.

Finančni minister dr. Marković je kratkoma odklonil nujnost Krajačevega predloga, češ da je nepotreben, ker bo vlada ob svojem času itak stavila tozadevne predloge. To stališče finančnega ministra je izzvalo pri opoziciji silno ogorčenje. Naravno je, da tudi skrajno mučen vtis v demokratiških vrstah, ker je znano, da je tudi demokratiški klub z ozirom na svoje prečanske člane že ponovno zahteval izenačenje davkov. Stepan Radić je v vehementnem govoru ostro zavrnil finančnega ministra in kritiziral njegovo stališče, naglašajoč, da ima srce samo za srbijske radikale, ki se protivijo izenačenju davkov, ne vidi pa hiranja prečasnih gospodarskih krogov, ki se bore za svoj obstoj. Radićev govor je izzval v dvorani tak hrup in tako razburjenje, da se je bilo bati, da pride do osebnega razračunavanja med opozicijskimi in radikalskimi poslanci. Predsednik se je skoraj četr ure zaman trudil, da bi vzpostavil mir in je bil končno prisiljen, da je sejo prekinil. Tudi med odmorom napetost ni ponehala. V večjih in manjših skupinah so poslanci še vedno živahno debatirali in kritizirali. Vlada se je med tem umaknila in se je skoraj pol ure posvetovala, ni pa si znala pomagati na drug način, kot da je zahtevala, naj se Stepan Radić kaznuje z izključitvijo.

Po nadpolurni pavzi je predsednik ponovno odgodil sejo in sporočil, da bo na koncu seje predlagal izključitev g. Radića. To je izzvalo v vrstah opozicije ponovno nazostrežje proteste. Stepan

Radić je razkačen planil pokoncu in izjavil, da ne bo zapustil seje samo on, marveč da bo vseh 60 radičevskih poslancev zapustilo Narodno skupščino in Beograd. Ta Radićeva izjava je dala povod za nove viharne prizore. Na obeh straneh so padali precej neparlamentarni izrazi. Končno se je predsedniku posrečilo, da je toliko vzpostavil red, da je lahko podelil besedo poslancu SDS Juraju Demetroviću.

Juraj Demetrović je v svojem govoru uvodoma naglasil potrebo izenačenja vseh davčnih bremen. Češ da bi bil po 8 letih še skrajni čas, da se pokaže ujedinjenje in ravnopravnost vseh treh plemen tudi v praksi. Opozarjal je na težko gospodarsko krizo zlasti v prečasnih pokrajinah. Naglašal je, da je že ponovno stavil predlog naj se srbijski davčni zakon raztegne na vso državo in na to pristopi k definitivni ureditvi naše finančne politike, ker bi bila s tem že podana pravilna razdelitev davčnih bremen.

Seja ob 13.30 še traja. — Beograd, 4. novembra ob 1.30. Prerekanje se je nadaljevalo tudi ves čas Demetrovičevega govora. Radikali so neprestano vpadali z medklici, na katere je opozicija seveda reagirala. Prišlo je ponovno do ostrega nastopa med g. Radićem in ministrom Vlakom Kocićem, ki je opoziciji zagrozil celo z batinami. Ta njegova izjava je vzbudila nov vihar ogorčenja. Zemljoradnik Čeda Kokanović je ves ogorčen zaklical: »Samo začnite, pa boste kar po vrsti izginili.« Ko je minister Kocić še nadalje izzival, so se slišali celo kliči: »Samo začnite, pa bo tudi krvi!« Predsednik dr. Perić je opominjal poslance opozicije, ni pa zavrnil tudi ministra. Med splošnim prerekanjem je zaključil posl. Demetrović svoj govor z izjavo, da bo glasoval za nujnost.

Nato je celo poslanec večine Nemec dr. Kraft izjavil, da je izenačenje zakonov nujna potreba in da zlasti Vojvodina željno čaka na to. Pri nato sledečem glasovanju je večina odklonila nujnost. Po še nekaterih formalnostih je prešla skupščina nato na dnevni red in nadaljevala razpravo o obtožnici proti g. Vukičeviću. Prvi je dobil besedo zemljoradnik Voja Lazić, ki ob 13.30 še govori.

Pogajanja za zvezno pogodbo s Francijo

Beograd, 4. novembra. »Daily Herald« je objavil te dni vest, da bo dne 15. t. m. podpisana zvezna pogodba med Jugoslavijo in Francijo. List dostavlja, da je ta pogodba že več mesecev izgotovljena, da pa je bil podpis še ponovno odgoden radi odpora Italije in pritiska Anglije. Vse dopisnike je dobil tozadevno v krogih zunanjega ministrstva sledeče informacije: Med Parizom in Beogradom se že več mesecev vrše pogajanja glede zvezne in arbitražne pogodbe, vendar pa doslej termin za podpis še ni določen. Ta pogajanja pa ne morejo vladariti niti Anglije niti Italije, ker sta obe vladni točno obveščeni o vsebini in predmetu teh pogajanj.

Pripravlja se atentat na našega dunajskega poslanika

Dunaj, 4. novembra. Policija je v zvezi s preiskavo o umoru albanskega poslanika Čena bega ugotovila, da pripravljajo makedonski revolucionarji tudi napad na jugoslovenskega poslanika na Dunaju g. Gjorgjevića. Poslanika je tekom zadnjih tednov posetilo več sumljivih elementov, očitno v nameri, da bi doznali, kam zahaja iz urada. Policija je tudi ugotovila, da so tuji skušali na ulici fotografirati poslanika. Dunajska policija je po ostrila varnostne mere pri jugoslovenskem poslanstvu in je pomnožila stražo tudi v notranosti poslopija. Jugoslovenski poslanik pa trenutno sploh ni na Dunaju, marveč se mudi v Beogradu.

ODKLONJENA AMNESTIJA JULIJSKIH REVOLTERJEV

Dunaj, 4. novembra. Avstrijski parlament je po drugi debati odklonil socialistični predlog za pomilostitev demonstrantov, ki so bili obsojeni povodom nemirov 15. julija.

Ali ima vlada kak delovni program?

Odlaganje sej Narodne skupščine. — Vlada brez gradiva za zakonodajno delo. Nesigurnost vladne koalicije.

Pred volitvami so bili člani vlade, zlasti pa njen predsednik Vukičević zelo radodarni z izjavami o delovnem programu vlade in njenih pripravah za plodonosno delo v novi Narodni skupščini. Delovni program vlade, ki ga je obrazložil g. Vukičević v znanem pismu na kralja, naj bi bil obenem tudi program dela sedanje Narodne skupščine. Obljub je bilo veliko, posamezni ministri so pridno potovali po državi, inspicerali razne ustanove, v Ljubljani in Mariboru je izjavljaj g. Vukičević državnim uslužbencem, da se bodo izpolnile vse njihove želje, ako bodo volili vladne stranke, in klerikali so grozili v svojih listih, da bodo po volitvah upoštevali le tiste, ki bodo volili njihove kandidate.

V resnici se je ustvarila tudi v krogih izven vladnih strank domneva, da bo Vukičevićeva vlada morda res prinesla v novo Narodno skupščino nove iniciative, da bo takoj prišla pred Narodno skupščino z novimi zakonskimi predlogi in reformami in da se bo začelo nujno potrebno zakonodajno delo, ki ga težko pričakujejo vsi stavovi in vsi sloji.

Narodna skupščina je izvršila že vse formalnosti, ki so potrebne ob njenem prvem sestanku, in pričelo se je njeno redno zasedanje. Prišel je torej čas napovedanega dela. Sedaj pa se Narodna skupščina le redko sestaja in se izrablja vsaka prilika za odgoditev njenih sej. Danes se je zopet sestala za en dan, da razpravlja o obtožbi gg. Radića in tovarišev proti volilnim nasiljem g. Vukičevića kot notranjega ministra. Nato se bo skupščina zopet odgodila do 10. t. m., ko pride na dnevni red interpelacija opozicije o zunanji politiki in po zadnjih vestih iz Beograda se nameravajo po debati o zunanji politiki seje Narodne skupščine odgoditi. Vlada in predsedstvo Narodne skupščine sama priznavata, da se seje odlagajo zato, ker ni pripravljeno nobeno gradivo za delo. O delovnem programu in velikih reformah, o čemer se je pred volitvami toliko govorilo, je naenkrat postalo v vladnih krogih sumljivo tiho. In vendar je ostalo še iz prejšnje Narodne skupščine toliko nerešenih stvari.

Vladni listi o delovnem programu vlade večine trdovratno molče, dasi so bili pred volitvami v tem pogledu zelo gostobesedni. Za nas je zanimiv tudi molk »Slovenca«, ki je napovedoval pred volitvami novo dobo prerodenja naše državne politike in državnega gospodarstva, danes pa

piše o vsem mogočem, celo o nemški »vodiški Johanci«, samo o tem ne, kar bi bilo najbolj aktualno in kar bi javnost najbolj zanimalo.

Javnost o namenih vlade ni informirana. Kakor vse kaže, je šlo g. Vukičeviću in njegovi družbi samo za pridobitev oblasti, za izrabo vladne moči v strankarske namene, ker ne vidimo niti najmanjše senice dela za izvršitev tistega delovnega programa, ki ga je Vukičevićeva vlada pred volitvami napovedovala.

Brez dvoma je to dejstvo tudi znak notranje slabosti sedanje vladne koalicije. Gospodje se ne počutijo sigurne in zato se ne upajo priti z barvo na dan. Vsako večje vprašanje lahko povzroči razbitje vladne koalicije in osnovanje bloka demokracije, ki bi prevzel vlado v svoje roke. Toda odlašanje stvarnega dela bo mogoče samo gotov čas, potem pa bo treba pokazati pravo barvo. Novi proračun za prihodnje leto, ki ga je treba v kratkem predložiti Narodni skupščini, bo preizkusni kamen Vukičevićeve vlade, ki bo morala pokazati ž njim svoj delovni program in svojo življenjsko sposobnost, ako ne bo že poprej padla na svojih notranjih težokah.

Brez dalekosežnih upravnih reform realen proračun ni mogoč. V čem naj obstoje te reforme, danes nihče ne ve. Politični položaj kljub temu, da se je posrečilo pristatnem sedanje vladne koalicije zavleči osnovanje demokratskega bloka, ni niti najmanj razjasnjen, ker ni znano, kako stališče zavzema sedanja vlada glede na obseg potrebnih reform državne uprave, ako sploh misli na reforme.

Popolnoma jasno je, da pri sedanjem »fortvurstljanju« ne bo moglo dolgo časa ostati in da bo moralo v doglednem času postati aktualno tudi vprašanje, ali se je tistim, ki se sedaj grejejo na vladnem solncu, izplačalo zlorabljati oblast v partizanske namene. Takrat bo postalo aktualno tudi vprašanje obračuna z nasilstvi, ki jih izvajajo v Sloveniji s pomočjo vlade naši klerikali in nobenega dvoma ni, da se bodo še kesali svojih dosedanjih reakcionarnih dejanj.

Nesposobnost Vukičevićeve vlade za stvarno zakonodajno delo v Narodni skupščini bo le pospešila neizogibno odločitev, ki bo prinesla vlado prave demokracije v naši državi.

Načrti rumunskih karolistov

Uradne komunikacije o aretaciji Manolesca in njenih vzrokih. — Oficirji baje pri zaroti niso bili udeleženi. — Ostri napadi na princa Karola. — Manolescov dnevnik.

Bukarešta, 4. novembra. Včeraj popoldne je sprejel državni podtajnik notranjega ministrstva zastopnike inozemskega tiska ter jim podal že pred par dnevi najavljen ekspoze o rezultatih preiskave proti bivšemu državnemu podtajniku Manolescu. Med drugim je izjavil:

Ze pred več meseci je dobila vlada zapadne informacije, da se tako v inozemstvu kakor tudi v Rumuniji sami vrše priprave za državni udar, ki naj bi izvedel preobrat sedanje ustavne reda zlasti glede vladarja, Ukropi, ki jih je podvzela vlada po smrti kralja Ferdinanda, so to akcijo začasno onemogočili. V zadnji dobi pa je bilo zopet opažati intenzivno gibanje revolucionarcev in po zanesljivih poročilih naj bi se njihovi načrti v kratkem izvedli. Vso akcijo je pripravil in vodil bivši državni podtajnik Manolescu, ki je bil zato pred par dnevi aretiran. Pri telesni preiskavi so našli pri njem dokumente, pisma in brzojavke, iz katerih je razvidno, da je Manolescu sam izdelal ves operacijski načrt, in da ga je začel že izvajati; njegov namen je bil, da najprej odstrani sedanjega kralja in spravi na prestol bivšega prestolonaslednika princa Karla. Posebno značilen je dnevnik, v katerem je Manolescu beležil vse politične dogodke in zaznamoval tudi svoje politične načrte. Iz tega dnevnika je razvidno, da je imel že 18. julija popolnoma točno izdelan načrt za svojo akcijo. Prvotno je obstajal načrt, da bi se povrnil princ Karel v Rumunijo še prej, predno bi bil mladoletni Mihail proglašen za kralja.

Med drugim vsebuje ta dnevnik sledečo beležko: »Ne vidim nobene druge rešitve, kakor politično vendar pa ne odločno revolucionarno. Šefi opozicijskih strank Avarescu, Maniu in Jorga naj bi se javno izjavili proti regentstvu in za princa Karla in te svoje izjave objavili tako v parlamentu

kakor tudi v časopisu. Njihove izjave naj bi obenem služile za propagando med ljudstvom.«

Po zanesljivih informacijah vlade je nameraval Manolescu svoj načrt tekom meseca novembra definitivno izvesti. Tudi dokumenti, ki so jih našli pri njem, potrjujejo to namero.

Ekspoze neizdaje navađa, da so našli pri Manolescu seznam vseh šifer, s katerimi je korespondiral s svojimi zaupniki v Rumuniji. Ekspoze končno naglašja, da so vesti glede soudeležbe drugih političnih ali sicer visoko stoječih oseb neresnične in da služi v posebno čast oficirskemu zboru, da ni niti eden rumunski oficir direktno ali indirektno soudeležen pri tej akciji.

Ekspoze zaključuje z ostrim napadom na princa Karla in poudarja, da je preiskava policije v Parizu ugotovila, da tvorijo tam močne pomočnike Manolescu razni temni elementi, dobičkalni bankirji in nezreli mladeniči, ki združujejo bolestne ambicije in strasti.

304 žrtve „Mafalde“

Rim, 4. novembra. Danes končno tudi uradno priznavajo, da so utonile o priliki katastrofe italijanskega parnika »Princesa Mafalda« 404 osebe. Iz službenega poročila je razvidno, da je bilo na ladji v času katastrofe 1264 oseb. Od teh je po sedanjih končnih ugotovitvah rešeno 960 oseb.

SALJAPIN LOČEN

Moskva, 4. novembra. Znani ruski pevec Saljapin se je ločil od svoje žene.

POTOPLJENE LADJE

Tokio, 4. novembra. Na obali poluotoka Kamčatke se je potopilo 10 japonskih ladij, ki so skrivaj ribarile ob kamčatski obali.

Ljubljanska oblastna skupščina Zaključek I. in otvoritev II. rednega zasedanja.

Jutri, 5. t. m., ob 10. dopoldne se sestane v sejni dvorani mestnega magistrata plenum ljubljanske oblastne skupščine. Jutrišnja seja je več ali manj formalnega značaja, ker bodo prečitana samo razna poročila o dosedanjem delovanju oblastne skupščine. Dnevni red skupščine je sledeči:

1. Citanje kraljevega ukaza o zaključku I. rednega zasedanja. 2. Citanje ukaza o otvoritvi II. rednega zasedanja oblastne skupščine.

3. Poročilo velikega župana o stanju občne administracije v oblasti v smislu člena 129 zakona o oblastnih in srezkih samoupravah. 4. Poročilo predsednika oblastne skupščine.

Pred pričetkom seje se vrši zahvalna služba božja v stolnici.

Volitve v Zbornico TOI

Volilna komisija Zbornice za TOI je danes do 13. ure odprla nekaj nad 16.000 volilnih pism v obrtniškem odseku. Neveljavnih je bilo 260 volilnih pism. Odpreti je treba še 3000 volilnih pism, kar bo jutri dopoldne končano. Nato se prične rezanje zaprtih glasovnic in njih štetje. Izida končnega rezultata volitev je po dosedanjih dispozicijah pričakovati ali v soboto pozno zvečer ali pa v nedeljo jutraj.

Iz ljubljanske kronike

Dve težki kolesarski nesreči

Nekateri kolesarji nikakor nebejo vpoštevali cestnopolijskega reda. Drve po ulicah in ne zvone niti na križiščih. Drugi zopet vozijo kar po hodnikih, ki so določeni samo za pešce. Včeraj ste se dogodili dve težji kolesarski nesreči.

Irgovski vajenec Ivan Svoršak je včeraj okoli 7.30 zjutraj dirjal s kolesom po Gasilski cesti v Spodnji Šiški. Na vogalu Gasilske ceste in Ceste B je naglo zavil po hodniku za pešce. Naproti je prišla 36-letna žena Marija Klavišar, stanujoča v barakah nekdanje vojaške milarne v Spodnji Šiški. Podrl jo je s kolesom na tla. Svoršak sam je z vso silo treščil s kolesa na cesto ter obelzel nezavesten. Klavišarjeva, ki se je zelo prestrašila, ker jo je kolesar zadel naravnost v trebuh, je tudi padla, a je dobila le praske po desni nogi. Po padcu pa je Klavišarjeva tožila o notranjih bolečinah v trebuhu, ker je noseča in niso izključene nevarne komplikacije. Svoršak se je pozneje zavedel, a so ga z rešilnim vozom odpeljali v javno bolnico, kjer so mu obezvali rano na čelu. Kakor ugotavlja policijsko poročilo, je nesrečo zakrivil kolesar sam.

Uradnik OUZD Josip Ogrinc je s svojo tovarišema vozil s kolesom iz št. Vida proti Ljubljani. Njegova tovariša Fran Talatov in Adolf Bar sta kakih 50 korakov vozila pred njim in prispela v Zgornjo Šiško, kjer sta se le zapazila, da ni za njima Ogrinca. Čakala sta ga, ker ga je ni bilo, sta se v skrbih vrnila nazaj proti št. Vidu. Pri dravelskem znamenju sv. Roka, ki je bilo postavljeno v spomin na zadnjo kugo ob glavni Celovški cesti blizu gostilne pri »Slepem Janezu«, sta našla Josipa Ogrinca na tleh vsega v krvi. Stanovalec sosednjega hiš so prihiteli, mu izprali rano na desnem senu, na kar sta Talatov in Fran poškovodena odpeljala do policijske stražnice v Zgornji Šiški, od koder so poklicali reševalno postajo, da je Ogrinca odpeljala v bolnico, kjer so mu rano obezvali. Kakor Ogrinc sam izpoveduje, je vozil pravilno po desni strani proti Ljubljani. Vozil je za svojima prijateljeva, ki sta bila daleč naprej in nista mogla slutiti, kakšna nesreča se mu je pripetila pri znamenju sv. Roka. Pri tem znamenju je namreč naproti pridrvel neznan kolesar, ki se je z vso silo zaletel v Ogrinca ter ga podrl na tla tako, da je obelzel nezavesten. Neznani kolesar, ki ni pri karambolu dobil težjih poškodb, je hitro sedel na svoje kolo ter oddirjal proti št. Vidu.

Gleichenberški Ema - vrecel Konstantin - vrecel

davno preskušen pri vseh katarjih. Vrečeva silnica (Quellsole) najboljša za inhalacije ZALOGE: J. Bartulić, Zagreb; A. Šarabon, Ljubljana; M. Wolfgram, Maribor; G. Stiger, Celje.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.55—13.58 (13.565), Amsterdam 22.92—22.99 (22.95), Curih 1094—1097 (1095.5), Dunaj 8.005—8.055 (8.01), London 276.3—277.1 (276.7), Newyork 56.76 bl., Praga 168.05—168.85 (168.45), Milan 309.375—311.375 (310.375), Pariz 224—226 (225).

Elekti: Celjska pos. 164d, Ljubljanska Kreditna 135—136 (135), Kreditni zavod 160d, Kr. ind. dr. 375d, Vevče 133d, Ruže 288—295, Stavbna 56d, Sešir 104d.

Deželni pridełki. Tendence čvrstejša. Zadržljivost na blatu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 4. novembra 1927.

— **Kralj na lovu.** Pri Kupinovem v Sre-
mu v okolici Rume se je včeraj vršil prvi
dvorni lov, katerega so se udeležili kralj
Aleksander, princ Pavle, ministrski pre-
sednik Velja Vukičević in številno dvorno
spremlstvo. Lov je prinesel bogat plen. Iz
Kupinova odpotuje kralj v Belje, kjer bo
organiziran lov na divje prašiče in jelene.
Ministrski predsednik se je zvečer z lova
vrnil v Beograd.

— **Novi pomočnik ministra za narodno
zdravje.** Bivši inšpektor ministrstva za na-
rodno zdravje dr. Milan Vukičević je
v sredo dopoldne prevzel po pomočnika
ministra za narodno zdravje. Dosedanja
pomočnika dr. Dobra Popovič in dr. Dušan
Ivčič sta stavljeni na razpoložanje, ker
sta bila pri zadnjih skupščinskih volitvah
izvoljena za narodna poslanka.

— **Ustanovitev Društva za pospeševanje
ciljev Lige narodov v Ljubljani.** V sei-
ni dvorani mestnega magistrata ljubljanske-
ga se je sredi ob 20. vršil ustanovni občni
zbor Društva za pospeševanje ciljev »Lige
narodov«. Hvalevredna ideja, ki jo širi
Liga narodov, da se vsi spori med narodi
poravnajo mirnim potom in ne z orožjem,
je našla tudi v Ljubljani mnogo prijateljev,
kar kaže številno obiskani ustanovni občni
zbor. Navzoči so bili odlični predstavniki
nekih kulturnih, političnih in drugih korpa-
racij, v prav lepem številu pa akademski
mladina. Univ. prof. dr. Leonid Pitamic je
otvoril ustanovni občni zbor. Iskreno je
pozdravil člana glavnega sekretariata Lige
narodov v Ženevi g. Gjura Popoviča,
proseč ga, naj izroči pozdrave šefu sekre-
tariata g. Drumondju v Ženevi, ki je bil
tako ljubezniv, da je na zborovanje poslal
svojega zastopnika. Nato je g. dr. Pitamic
v glavnih potezah očrtal cilje in stremjenja
Lige narodov po svetovnem miru, kakor
tudi naloge novoustanovljenega društva pri
nas in v drugih državah. G. prof. dr. Pavel
B. Brežnik je za tem prečital od ob-
lasti odobrena društvena pravila, na kar
je bil izvoljen društveni odbor. V odbor so
bili izvoljeni: za predsednika univ. prof.
dr. Leonid Pitamic, za podpredsednika:
dr. Janko Brejč in dr. Janko Pretnar,
za tajnika prof. dr. Pavel B. Brežnik,
za blaginjaka odvetnik dr. I. Jerič, za od-
bornike: veliki župan dr. Fran Vodopiv-
ec, univ. prof. dr. Fran Lukman, univ.
prof. dr. Ehrlich, predsednik občnega
odбора dr. Marko Natlačen, oblastni
poslanec dr. Dinko Puc in dr. Vladimir
Ravnihar. Po volitvah je imel g. Gjuro
Popovič kratko predavanje o propa-
gandi za Ligo narodov in o problemu na-
rodnih manjšin. Po pozdravu občnega zbor-
a od strani iur. g. Mencingerja v
imenu Akademskoga društva Lige narodov
je g. dr. Leonid Pitamic zaključil občni
zbor. K novemu društvu je pristopilo že
prav lepo število članov.

— **Novi šolski zakon.** V prosvetnem mi-
nistrstvu sta že izdelana zakon o osnovnih
in zakon o srednjih šolah. K posvetovanju
o sestavi obeh zakonov so bili zadnji čas
pritegnjeni tudi strokovnjaki — zastopniki
osnovnošolskih učiteljev in profesorjev.
Vseučiliški zakon še ni izdelan in ga sedaj
proučuje posebna, iz univerzitetnih profes-
sorjev sestavljena komisija.

— **Verouk na kmetijskih šolah.** Jugoslo-
venski katoliški episkopat je izročil polje-
delskemu ministru posebno spomenico gle-
de verskega pouka na srednjih kmetijskih
šolah. Episkopat zahteva, da se na srednjih
šolah uvede verski pouk, a da se ne ukinja
na nižjih kmetijskih šolah, kakor je to od-
redil poljedelski minister.

— **Salipin ne pride v Beograd.** Za 6. no-
vembra je bil v Beogradu napovedan kon-
cert znamenitega pevca Salipina. Za ta
koncert ni vladalo samo med beograd-
skim koncertnim občinstvom, marveč tudi
med pokrajinskimi glasbenimi krogi izredno
zanimanje. Tako, ko je bil objavljen datum
koncerta, je občinstvo navalilo na koncert-
no blagajno. Vstopnice so bile v dveh
dneh razprodane. Prihajala so brzokavna
naročila tudi iz raznih pokrajin, kakor iz
Slovenije, Bosne, Hercegovine, Hrvatske
in Dalmacije. Beogradska publika pa je
sedaj zelo ogorčena in presenečena, kajti
aranzirani koncerti Konstantin Hadžić Lazić
je včeraj objavil, da se Salipinov koncert
v Beogradu ne bo vršil, ker so se pojavile
gotove difference med njim in Salipinovim
impresarijem. Obenem javlja občinstvu, da
se bo vrnil za vstopnice plačani denar.

— **Napredek tujkega prometa v naši
državi.** Odelek za tujski promet v trgovin-
skem ministru sestavlja sedaj točno sta-
tistiko o dotoku tujcev v našo državo v
letosnji tujski in letovški sezoni. Že sedaj
zatrjujejo v trgovinskem ministru, da
se je tujski promet dvignil za 80% od lan-
skega.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski ob-
lasti.** Od 8. do 12. oktobra je bilo v ljubljanski
oblasti 28 slučajev tifuznih bolezni, 8
grize, 31 škrlatinke, 15 davice, 13 dušil-
nega kašlja, 2 krčevite odrevenelosti in 1
šena.

— **Uvedba postopanja za dokaz smrti.**
Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo po-
stopanje za dokaz smrti zakonov Ivana
Cenca in Alojzije Cenc, ki sta se peljala
25. julija 1926 opoldne z majhnega otoka v
Dravi pri Slomu v čolnu, obloženem z
drvmi, čez Dravo. Ker je bila Drava na-
rasla in valovita, je čoln zajel vodo, se
prevrnil in pokopal oba zakonca v valove.
Ivan Cenc se je rešil, njegova žena je pa
izginila v valovih. Njeno truplo se doslej
še ni našlo. Isto sodišče je uvedlo tudi po-
stopanje za dokaz smrti poljedelca na Bre-
gu pri Ptujju Fr. Kosenburgerja, ki je od-
šel začetkom vojne na bojišče in je prišel v
rusko ujetništvo, kjer je baje v Viatki leta
1917. podlegel jetiki.

— **Razid društva.** Prostovoljno gasilno
društvo v Mačkovcih se je po sklepu ob-
čnega zbora prostovoljno razidlo.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« št.
111 z dne 4. novembra objavlja pravilnik
o prijavi in odjavi plovnih objektov v re-
čnih pristaniščih kraljevine SHS.

— **Nabava brzokavnih in telefonskih kab-
ljev.** Pošto ministristvo namerava naba-
viti večjo množico brzokavnih in telefonskih
kabljev za promet s sosednimi drža-
vami. V ta namen je odpotoval generalni
direktor pošt Gjorgjevič v Italijo, Francijo
in Nemčijo, da si ogleda kable in sklene
kupno pogodbo pod najugodnejšimi pogoji.

— **Mestno gledališče v Ptujju.** Opozar-
jamo na gostovanje dramskega »odseka
U. V. I. iz Ljubljane, ki vprižori na našem
odru dne 5. t. m. žaloigro »Mrak«. Vabimo
cenjeno občinstvo k mnogobrojni udeležbi.
Začetek točno ob 8. uri zvečer. 843n

— **Opozarjamo naše čitatelje** na jutrišnje
število »Uradnega lista«, ki v celoti pri-
naša novi stanovanjski zakon.

20 letnica godbenega odseka Sokola I. v Ljubljani

Godbeni odsek Sokola I. v Ljubljani pri-
redi v proslavo svoje 20letnice **SOKOLSKI
VEČER na Taboru.** Poleg koncertnega
programa so na programu razne izvrstne
komične točke, ki jih izvajajo priznani
ljubljanjski komiki. Po vsoprodu prosti za-
bava s plesom. Karabet-Jazz-ban. — Zače-
tek ob 20. uri Obleda poljubna. — Prire-
ditev se vrši pri pogrnjenih mizah. Vstop-
nina za osebo 10 Din. — Prijatelji! Pridite
polnoštevilno, podprite sokolsko godbo! —
Zdravo!

Iz Ljubljane

— **Iz Osebnost.** Danes jutraj z beo-
gradskim brzokavom je prišel v Ljubljano
narodni poslanec in minister n. r. Hinko
Krizman, ki se v imenu parlamentarne-
ga kluba SDS udeležil pogreba ge. Milene
Žerjavove.

— **Iz 6% obligacije mestne občine Ljublja-
ne iz leta 1927.** so strankam na razpolago
ob radnih urah pri mestni blagajni.

— **Iz Sprememba posesti.** Prometna ban-
ka d. d. v Ljubljani je kupila od veletržca
g. E. Mayerja vogalno hišo nasproti magi-
stratu, v katero se spomladaj preseli iz svo-
jih dosedanjih poslovnih prostorov v Pre-
šernovi ulici št. 4.

— **Iz Cercle français.** Z ozirom na da-
našnje vest v »Jutru«, da se francoski te-
čaj za odrasle preselijo s 1. novembrom iz
moškega učiteljskega na državno gimnazijo,
nam javlja profesor Detela, da niemu kot
predsedniku krožka o tem ni ničesar zna-
no in da gre očitno za mistifikacijo.

— **Iz Mestna zastavljalnica naznanja,** da
se vrši mesečna dražba v marcu 1927
zastavljenih predmetov v četrtek 10. t. m.
ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni
ulici. 845n

— **Iz Propagandni dan za slovensko avi-
cijo.** Aero-klub »Naša krila« v Ljubljani
priredi v nedeljo 6. t. m. zbiranje malih
prispevkov za prvi slovenski avion »Ljub-
ljana«. Omenjenega dne se bodo od 8.—14
ure prodajale po mestu male propagandne
značke in fotografije posnete na prvem le-
talskem mitingu v Ljubljani. Slovenski
aviaciji naklonjeno občinstvo uljudno pro-
simo, da se vabilom prodajalk in prodajal-
cev (požrtvovalnih dam in gospodov) v čim
večjem številu odzovejo in to s katerim-
koli še tako skromnim prispevkom. Pri-
spevki, ki so manjši ali pa večji od dolo-
čene cene za zgoraj navedene predmete,
naj se izročajo na stojnicah, ki jih bodo vo-
dile naše požrtvovalne gospe, tako da bo
omogočena vsestranska evidenca tudi za
gospode darovatelje. Vsak tudi najmanjši
dar je dobrodošel. — Aero-klub Ljubljana

— **Iz Potovanje na naš solčni Dalmaciji.**
(Prihodnje filmsko predavanje ZKD.) V
soboto in v nedeljo dne 5. in 6. t. m. ima
Zveza kulturnih društev na sporedu izred-
no zanimivo in poučno predavanje o naši
prelepi Dalmaciji. Predavatelj g. prof. R.
Pavlič nam bo popisal na podlagi nazorne-
ga filma in slik vse kraje od Sušaka do
Boke Kotorske, do Lovčena itd. Opozarja-
mo vse naše občinstvo, zlasti pa dijaštvo
in šolsko mladino, da se udeležijo polnošte-
vilno te prireditve ter spozna lepoto naše
Adrije! Prvo predavanje se bo vršilo v
soboto 5. t. m. ob 14.30. uri.

— **Iz Kraljeva organizacija SDS v Mostah**
pri Ljubljani priredi v nedeljo 6. t. m. v go-
stilišči Štor v Vodmatu pri Ljubljani zabav-
ni večer s plesom brez vstopnine. Istotam
v soboto 5. t. m. ob 20. uri zvečer sestane
prirediteljskega odseka.

— **Iz V počastitev spomina** in mesto ven-
ca na krsto ge. Mileni Žerjavovi darujejo
za dijaško kuhinjo »Domovina« Alba in
Ivan Mohorič, tajnik zbornice TOI, 200
dinarjev. — Dr. Ernest Rekar 250 Din in
Kolo jugoslovenskih sester 300 Din.

— **Iz Vreme.** Sredi ob 20. je kazal baro-
meter 773.5, termometer + 6.9° C, danes
ob 7. jutraj barometer 770, termometer +
5° C, opoldne barometer 768, termometer
+ 11° C. Jutraj megleno, dopoldne lepo.
Najvišja temperatura je bila včeraj + 15.4°
C, najnižja + 6.7° C.

— **Iz Plesne vaje NSZ.** Vič. Vsako soboto
od 20. do 24. ure v salonu Amerika - Glin-
ce in vsako nedeljo od 15. do 17. ure na
Strelišču Pod Rožnikom. 844n

— **Iz Uprava Narodnega gledališča v**
Ljubljani prosi, da poravnajo p. n. abonenti
zapadli obrok svojega abonmaja najkas-
neje do 14. t. m.

— **Iz Plesna vaja slušateljsev ljubljanske**
univerze v soboto 5. novembra ob 20. zve-
čer v Karini.

— **Iz Valček je bil od nekadi** najprijubl-
jenjši ples najširših krogov. Ali še veste,
kakšno lepo je bilo na prvem valčkovem ve-

čerju na »Zvezu«? — Odkopani odsek
Vas vabi na svojo prirediteljo v soboto,
5. novembra, ob 8. uri zvečer, na koncert
gov. koncert. Toda potem se boste na-
stajali in napenjali valčkov, da boste op-
tovo val pravi valčkovski. Poprto udeležiti
se boste, da bo prav zabavno. 842n

— **Iz Plesne vaje družabnega odseka**
»Zveze privatnih nameštencev Jugoslavi-
je«, ki se vrše vsak petek v mali dvorani
hotela Union, Ljubljana, se bodo radi kon-
certa kvarteta »Zika« izjemoma, namesto
v petek 4. t. m., vršile v ponedeljek 7.
t. m. ob 8. uri zvečer. 846n

— **Iz Alkoholi demon.** Neki tesar, 56letni
Trzinčan, je včeraj pil likof. Pozno zvečer
je bil nameraval mahiti proti domu, toda
alkohol ga je tako zdelal, da se je zvrnil v
jarek na Bleiweisovi cesti. Z velikim na-
porom sta ga dva stražnika prinesla na
glavno stražnico, kjer so ugotovili, da mo-
čni krvavi nad desnim očesom. Pozvali so
rešilno postajo, ki ga je odpeljala v javno
bolnico.

— **Iz Razne tatvine.** Šoferju avtotaksa
Antonu Riederju je včeraj okoli 2. ponoči
neznan tat z avtomobila, ko je čakal na Du-
naiski cesti, odnesel avtomobilsko uro,
vredno 650 Din. — Na Kodeljevem stanulo-
čemu snajtelju čevljev pred glavnim kolo-
dvorom, Francetu Stoparju, je neznan tat
odnesel omaro za ščetke in pasto, ki jo je
imel shranjeno v Mikličevi restavraciji čez
noč. Stopar trpi 200 Din škode. — V To-
varniški ulici stanujoči delavki Frančiški
Zelinger je tat ukradel več masti in nekaj
obleke. Zelingerjeva je oškodovana za 400
Din. — Policiji so prijavljeni 14-letni otroci
Miha, Janez in Katica, vsi iz Dragomelj, ker
so na pokopališču pri Sv. Križu kradli z
grobov sveče.

— **Iz Drobni policijske kronike.** V poli-
cijske zapore so bile odvedene tri osebe,
neki postopač radi pijanosti, mlajša ženska
radi vlačuganja in neki lvovski večni po-
potnik, ki je prišel v Ljubljano čez itali-
jansko mejo brez potnega lista. Policiji je
bilo včeraj prijavljenih šest manjših tatvin
raznih predmetov, slučaj nevarne grožnje,
2 nezgodi in 3 ponočnjaki radi kaljenja no-
čnega miru. Kolesarji so zadnji čas postali
zelo brezobzirni. Ne samo, da v divlem di-
ru drve po ulicah in podirajo pasante, mar-
več vozijo zvečer in ponoči tudi brez luči.
Varnostni organi so zato dobili zadnji čas
nalog, da morajo povsod zlasti paziti na
kolesarje brez luči. Danes je bilo 8 kolesar-
jev prijavljenih, ker so vozili brez svetilke.

Iz Celja

— **c Napaden je bil dne 1. novebra ob**
9 uri zvečer v gostilni Grabner v Arclnu
pri Vojniku od nekega neznanca kovaški
pomočnik Jakob Pukl iz Skofjevasi. Napa-
deni je bil težko poškodovan in odpravljen
v celjsko bolnico.

— **c Težavna aretacija.** Štokelj Alojzij,
stražnik v Gaberju, je 1. t. m. v bližini go-
stilne Grah aretiral nekega pijanca. Pri tem
ga je aretiranec z nožem težko poškodoval
na obeh rokah. Stražnik je moral iskati
pomoč v bolnici.

— **c Za občinske volitve v celjski okoli-**
ški občini je doslej vloženih 7 kandidatur
list. Nemci svoje liste niso vložili in se bo-
do za njih glasove potebovali klerikalci in
radikalni Vlaganje list je zaključeno, vrstni
red istih še ni določen.

— **c Sestanke sodarskih mojstrov.** V ne-
deljo 6. t. m. se bo v Celju v hotelu »Bal-
kan« vršil sestanek sodarskih mojstrov iz
srezov Celje, Gornji grad, Slovenjgradec,
Šmarje in Konjice. Na sestanku se bo raz-
pravljalo o potrebi ustanovitve zadruge so-
darjev in o korakih, ki jih je treba pod-
vzeti proti šušmarstvu in izdelovanju so-
darskih izdelkov v jetišnicah.

Iz Maribora

— **mO moderni demokrati in njenih so-**
cijalnih nalogah bo predaval prihodnji po-
nedeljek dne 7. t. m. g. dr. Tuma iz Ljub-
ljane v Ljudski univerzi. Predavanje je zelo
aktualno in priporočamo obisk vsem, ki se
zanimajo za sodobna vprašanja. Zlasti pri-
poročamo obisk tudi doraščajoči mladini.

— **m Klerikalni klevetnik zopet postav-**
ljen na laž. Klerikalni klevetniki so že ne-
štokrat morali zlesti pod klopi in javno
priznati, da je laž njihovo glavno orodje v
boju s političnim nasprotnikom, vendar pa
vselej zopet zapadejo v stare grehe. O pri-
klji volitev v TOI so si kratkoma izmisli-
li, da je mariborski trgovski gremij dal
tajništvo SDS v Mariboru 26.000 Din za
volilno propagando. S tem so hoteli pri tr-
govcih diskreditirati predsednika gremija
in nosilca stanovske liste g. Weizla. Gos-
pod Weizl je poslal »Slovencu« takoj po-
pravek, ki ga pa sedaj ni priobčil, da bi se
pred končanim glasovanjem ne blamiral.
Trgovski gremij za to objavlja, da imajo
vsi člani priliko, da se na podlagi računov
in knjig sami prepričajo o neresničnosti te
trditve in o klerikalni zlobi, g. Weizl pa bo
dal lažnjivcem še posebej priliko, da ka-
žejo svoje trditve pred sodiščem.

— **m Še ena klerikalna.** Mariborsko sodi-
šče je obsodilo včeraj ptujskega dopisnika
»Slovenskega Gospodarija«, nekega Davo-
rina Tombaka, na teden dni zapore, 3000
dinarjev globe, v slučaju nelazljivosti na
nadanjih mesec dni zapore ter na odškod-
nino tožitelju dr. Matku Mrgoletu, katere-
mu je očitel nesposobnost in mu s tem po-
vzročil veliko moralno in materialno ško-
do. Toženi se je zagovarjal, da ni imel na-
mena komu škodovati. Seveda se pa sodi-
šče ni tak jalov izgovor ni moglo ozirati.
Ta proces pa je le nov dokaz, da hočejo
klerikalci političnega nasprotnika ubiti z
lažjo in kleveto in da jim za to ni ničesar
verjeti.

— **m Tatvine in vlomi se v zadnjem ča-**
su zopet množijo. Tekom zadnjih dni je bilo
izvršenih več manjših vlomov, včeraj pa je
neznan zmožnik poselel neko trafiko v Stu-
dencih in odnesel za 6000 Din cigarete in
tobaka. Tudi zimске sukne so postale sprič-
no blago, če se zime dragocen plen. Policija
zaenkrat dolgooprtežev še ni izsledila.

Svežo, športsko, osvajajočo pojava današnje
mlade deklice izpopolnjujejo svilenkasto
mekhi kodrasti lasje po Elida Shampoonu.

ELIDA SHAMPOO

napravi lasje svilenkasto mehke in kodraste.

Gospodarstvo Čudna pota naše statistike

Generálna direkcija carin je objavila ne-
davno statistične podatke o naši trgovini z
Nemčijo, ki se pa zelo razlikuje od nemške
statistike. Po naši statistiki smo uvozili v
Nemčijo lani 114.000 ton blaga, po nemški
po 688.000. Naš izvoz iz Nemčije je znašal
lani po naši statistiki 91.000 ton, po nemški
pa 171.000 ton. Nemška statistika navaja,
da smo izvozili v Nemčijo 14.200 ton pše-
nice, naša pa pravi, da smo je izvozili 490
ton. Koruze smo izvozili po naši statistiki
674, po nemški pa 424.000 ton. Jaje po naši
7745, po nemški 12.820 ton.

Neznatne difference lahko nastanejo v
statistiki vedno, toda razlika med našo in
nemško statistiko je tako velika, da se je
treba resno vprašati, kdo je odgovoren za
vodstvo naše trgovinske statistike, ki je
podlaga vsake zdrave zunanje trgovine. Zdi
se, da gospodje na merodajnih mestih še
vedno niso na jasnem, kolikšnega pomena je
za narodno gospodarstvo točna in zanesljiva
statistika, ki jo je pa treba tudi pravčasno
objavljati, kar se pri nas žal doslej še nikoli
ni zgodilo. Bil bi še skrajni čas, da se vlada
pobriže za temeljito reorganizacijo stati-
stičnega oddelka v trgovinskem ministruv-
tu in da nadomesti makomarne uradnike z do-
brimi močmi, ki bodo znale spraviti v red
ta do skrajnosti zanemarjeni aparat. Dokler
ne bomo imeli v statističnem oddelku prvo-
vrstnih moči, in dokler bo naša statistika
taka, kakor je bila doslej, ne moremo pri-
čakovati, da se bodo razmere v naši zuna-
nji trgovini zboljšale.

Za zgled bi nam lahko služila n. pr. Če-
slovaška, ki je kot mlada država tako
srijano organizirala svoje statistične podat-
ke, ki so vedno pravčasno objavljeni. Če-
slovaška izdaja debele knjige o svoji zu-
nanji trgovini, v katerih so zbrani do naj-
manjših podrobnosti vsi podatki o izvozu
in uvozu. Edino taka statistika lahko služi
za podlago pri presojanju gospodarskih
razmer v dotični državi. Pri nas se žal za
to važno panogo narodnega gospodarstva
nič ne zveni, in tako dobimo površne
statistike o zunanji trgovini šele čez dva ali
tri mesece, dočim bi morali biti podatki
objavljeni vsaj 14 dni po vsakem zaključ-
nem razdobju.

— **g Vpis v trgovinski register.** V trgo-
vinski register so se vpisale nastopne tvr-
dke: Podružnica Ljubljanske kreditne banke
v Novem mestu, tovarna nogavic Slavko in
Milka Susteršič Lesce pri Bledu, trgovina z
meanim blagom d. d. z. o. z. Milka Arzenšek
in Comp. v Ljubljani. Bloudek in Co. d. d.
z. o. z. v Ljubljani, Milos Rozin in drug (kle-
parstvo in pleskarstvo v Trbovljah) in Hete,
hmeljska eksportna družba d. d. z. o. z. v
Zalcu.

— **g Vpis v zadržni register.** Vpisala se
je Zadržna elektrarna v Beltincih, reg.
zadruga z cm zavezo.

— **g Reorganizacija naše trgovine in indu-**
strije. V trgovinskem ministruvju zbirajo
beje obširen material o reorganizaciji naše

trgovine in industrije na širši bazi. Med dru-
gim bi moralo dobiti trgovinsko ministruvstvo
nazaj vse kompetence, ki so bile prenesene
na finančno in zunanje ministruvstvo. Obenem
namerava trgovinsko ministruvstvo pokreniti
vprašanje trgovinskih atašeev v inozemstvu.

Novice iz Splita

Split, dne 3. nov. 1927.

Otvoritev Dioklecijanovih vrat. Ob-
čina je dobila dovoljenje od tukašnjega
škofijskega ordinariata, da sme podreti
malo cerkvico na Poljani Kraljice Jelene,
ki zapira starinska iztočna vrata cesarske
palace. Omenjena cerkvica nima nobenega
zgodovinskega pomena in bodo material in
relikvije prenesene na novo pokopališče,
da sežidajo mrtvaško kapelo. Ko podero to
cerkev, se spošita trga Kraljice Jelene in
trg Kralja Tomislava, ki sta po tej stavbi
sedaj deljena in nastane lep in velik trg,
odpro pa se imperatorska vrata, ki so že
več stoletij po tej cerkvi zaprta. Na ta
trg postavijo spomenik Grgu Ninskemu, ki
bo veljal, kakor smo že poročali, poldrugi
milijon Din. V tej vsoti so vračunani samo
stroški ulivanja in postavitve monumenta.
Kajti umetnino samo je daroval umetnik
Meštrovič mestu Splitu. S tem dobi mesto
nov, velik in najzanimivejši trg. Na tem
trgu stoji mavzelja, peristil in vestibul ce-
sarja Dioklecijana, istočna vrata cesarske
palace, ogromen stolp stolne cerkve in spo-
menik Ninskega. V resnici bo to historični
in največjašnji trg mesta Splita.

Samonor poveljnika italijanskega
parnika. Kapitan Fulvi Bernardini, rodoin iz
Viareggia iz Toskana, je priplul z ladjo
»Ferruccio« včeraj v našo luko in se danes
jutraj ob 5. uri ustrelil v svoji kabini. Po-
poldne in zvečer je bil še v družbi s po-
morskim oficijem g. Lisčičem in ni niti
najmanj bilo poznati na njegovem vedenju,
da si namerava končati življenje. Star je
bil 41 let, bil je zdrav in simpatičen ter do-
bro znan med našimi pomorščaki. Vzrok
samomora je dosedaj nepojasnjen.

Komentar k samomoru lesnega trgo-
vca F. Gašparja. Pokojni Fr. Gašpar, ki se
je preteklo sredo ustrelil v Karlovcu, je
bival zadnjih 14 dni pred smrtjo v Splitu.
Občeval je večino v družbi kvartopircev
in igral za visoke vsote v hotelu Matič.
Dognano je, da so se hotele neke osebnosti
maščevati nad njim, ko so spoznali v njem
bivšega detektiva. Od inkasiranega denarja
je zapravil le nekaj tisočakov, ostali zne-
sek pa je nakazal kompanjonu. Neresnična
je tedaj vest, da se je ustrelil zato, ker je
zapravil denar. Verjetno pa je, da ga je
gnala v smrt obdolžitev oz. sum, da je ho-
tel zažgati parno žago.

Darnite za spomenik
kralju Petru Osvoboditelju!

To in ono

Dve sestre obsojeni na smrt

Porotno sodišče v Olomucu na Češkoslovaškem je te dni izreklo senzacionalno smrtno obsodbo. Dve sestrji, 21letna Ana Zboril in 27letna Tereza Tacl sta bili obsojeni na smrt na večerih. Zločin, katerega sta izvršili in radi katerega sta morali na obtoženo klop, je ogaben, nedolovski. Obe sestrji sta svojemu ženo in sestro priletenu očetu natesli dvakrat arzena v mleko. Oče je v silnih mukah umrl. Da je bil umor preračunan in točno premišljen, prča dejstvo, da sta si obe sestrji že teden dni poprej naročili žalne obleke, bili pa sta celo tako predrzni, da sta pri mizarju naročili krsto.

Senzacionalni proces je trajal več dni. Sestrji sta sicer priznali grozno dejanje, zagovarjali pa sta se, da je bil oče zelo nasilen in da je vedno lažil za Ano. Toda zagovor jima ni pomagal in sodišče ju je obsodilo na smrt. Ko so jima prečitali smrtno obsodbo, sta se obe onesvestili. Sodišče bo prošnjo za pomilostitev, katero je vložil zagovornik, podpiralo.

Rodolfo Valentino je bil umorjen?

Minulo je že nad leto dni, od kar je umrl najljubši ameriški kinoigralec, ljubljene širokih mas, Rodolfo Valentino. Valentino, ki je preminil v cvetu let — star je bil okoli 30 let — je bil podlegel operaciji slepice. Sedaj pa prihaja senzacionalna vest, da pokojni Valentino ni umrl naravne smrti, marveč da je postal žrtev zahrbtnega zločina. Gre za osvetlo neke ženske, katero je bil Valentino zapustil. Pariški list «Paris Midi» prinaša izpod peresa svojega milanskega dopisnika zanimive podrobnosti o Valentinoovi tragediji.

Znano je, da je bil pokojni Valentino mnogim trn v peti in bili so ljudje, ki bi se ga radi iznebili. Med temi je bila tudi neka histerična ženska, ki je bila do ušes zaljubljena v Valentina, toda igralec se ni zmenil za njo in jo je vedno ignoriral.

Nedavno pa sta dva newyorška detektiva v nekem hotelu prisluškovala tajnemu pogovoru neke zločinske tolpe. Slišala sta, kako govorijo o neki «indijski metodi», ki obstoji v tem, da se v pijačo, katere se nudi žrtvi, natrese fino zdrobljenega prahu diamantov. Ta prah povzroča v želodcu in drobovju sicer prav neznatne ranice, ki pa imajo za posledico neizogibno smrt nesrečne žrtve. Zdravniki v takem primeru niti ne morejo ugotoviti vzroka smrti nesrečneža, ki je izpil v pijači zdrobljen diamant. V zvezi s to «indijsko metodo» se je omenjalo tudi ime pokojnega Valentina in potrjujejo se vesti, da je postal Valentino žrtev tega peklenškega načrta, ki ga je zasnovala dotična ženska.

Newyorška policija je uvedla strogo preiskavo, ki naj bi pojasnila zagostnetko Valentinoove smrti.

Morilec, ki ga niso mogli usmrtiti

Pred vojno so obsodili v Angliji na smrt nekega Johna Leea, ki je umoril neko staro damo. Oblasti so roparski umor kmalu pojasnile in tudi morilec je priznal svoj grozni čin. Sodišče ga je obsodilo na smrt na večerih. Leea so trikrat peljali na morišče, trikrat mu je krvnik zadrnil vrv okrog vratu, toda trikrat se je justifikacija ponesrečila in morila so morali odvzeti nazaj v ječo. Ni čuda, da so začeli ljudje govoriti o tajnih silah, ki ščitijo Leea, in mnogi so trdili, da je mož nedolžen. Ko ga tudi tretjič niso mogli usmrtiti, so mu izpremenili smrtno kazen v do smrtne ječe. Lee se je vedel v ječi zelo dostojno, tako da so ga slednjič pomilostili in nedavno je bil izpuščen. Šele zdaj je javnost zvedela, zakaj morilec niso mogli usmrtiti.

Leea so v spremstvu duhovnika trikrat privedli na morišče, kjer so bile postavljene vislice. Krvnik mu je zvezal roke in noge, na glavo mu je nataknil črno kapuco, okrog vratu mu je zadrnil vrv in skušal izpodtakniti pručico, na kateri je obsojenec stal. Toda pručica se niti premaknila ni. — Pred usmrtitvijo so pručico opetovano premaknili in niso našli nobenega defekta. Čim je pa stopil na njo Lee, se ni več premaknila, kakor da je začarana.

Ko je bil Lee te dni izpuščen, je pojasnil, zakaj se pručica pod njim ni premaknila. Vislice in vse, kar spada k njim, so namreč izdelali kaznjenci v jetnišnici. Med kaznjenci je bil tudi genijalen konstruktor, ki je hotel pomagati svojemu nesrečnemu tovarišu in je izdelal pručico tako, da se je premakala samo, če ni nihče stal na nji. — Tako je rešil tovarišu življenje.

Iz letalskega sveta

Na praznik vseh svetih se je Francija spomnila tudi junaških letalcev, ki so plačali svoj pogum z življenjem. Z letališča Le Bourget pri Parizu je startala letalska skupina, obstoječa iz petih velikih avijonov, ki so poleteli v smeri proti Le Havru in nato nad odprto morje. Letalci so vrgli na morje več krasnih vencev, okrašenih s francoskimi trobojnicami. Ta čin, ki prča o veliki pieteti francoskega naroda, je napravil na javnost globok vtis.

Na praznik Vseh svetih se je pripetilo več letalskih nesreč, ki so zahtevale tudi človeške žrtve. Nad letališčem pri Dessau-u je izvajal inž. Karl Plaus, eden najboljših nemških pilotov, razne akrobacije s sportnim letalom tipa Junkers. V višini 1000 m je napravil riskanten luping naprej in nameraval je v višini 400 m letalo zopet spraviti v normalno lego. Drzna produkcija pa ni uspela in letalo je strmoglavilo na zemljo. Inž. Plaus je bil takoj mrtev, letalo se je pa popolnoma razbilo. — Nad letališčem Zebafa pri Madridu sta tresčili skupaj dve vojaški letali. Oba letalca, neki major in neki podčastnik, sta se ubila.

Mrs. Grayson, o čije letalskih neprilikah smo te dni že poročali, se pripravljala za nov polet preko oceana. To pot bo vodil letalo sam Chamberlin, s katerim je baje sklenila pogodbo. Poleta se udeleži tudi nemška, v Ameriki se nahajajoča letalka Thea Rasche. Zanimivo je, da hoče Graysonova startati še letos, konstruktor njenega letala Si-horski pa zelo dvomi, da bi njen polet uspel.

Američani se še vedno navdušujejo za prekooceanske polete. Tako javlja, da namerava že prihodnje dni preleteti Tihi — ne Atlantski — ocean kapetan Kingsford Smith, ki se že delj časa bavi s mislijo poleta San Francisco — Avstralija. Polet bo izvedel v etapah San Francisco — Hawai — New Britain in Nova Guineja. Kapetan je pripravljen vzeti na avijon tudi pasažirja proti odškodnini 15.000 dolarjev. Čeprav je polet skrajno nevaren, se je zanj takoj prijavi več ekscentričnih deklet iz Newyorka.

Aspirina, kinina in cigarete...

«Aspirin, kinin in cigarete. Pošljite takoj!» To je bila prva vest, ki so jo prejeli te dni v Beni Mellalu od četvice ugrabljenih Evropejcev v Maroku. V pismu, katero je prejel francoski guverner, vele jetniki, da ravna Marokanci razmeroma dobro z njimi, le obe dami sta radi prenapornega potovanja nekoliko utrujeni. Pismo se zaključuje z omenjeno prošnjo, podpisana pa sta Steeg in Maillet.

Marokanci zahtevajo baje za vsakega jetnika 15.000 frankov odkupnine. Vrše se pogajanja med roparji in guvernerji in zdi se, da se bodo nekoliko zavlekla, da pa bodo jetniki kmalu rešeni.

Francoske oblasti so izvedele, da so roparji jetnike zavlekli v Ait Mohand, t. j. približno 20 km daleč od Beni Mellala. Francozi so potom vohunov tudi izvedeli za imena roparjev, ki so v ostalem oblastim že davno znani. — Ugotovljeno je tudi, da je bil vodja roparske tolpe dva dni pred napadom v Beni Mellalu in da je bil napad že poprej zasnovan.

Še o potopu „Mafalde“

V Italiji vlada radi netočnih in nesprotujočih si vesti glede usode potnikov «Principesse Mafalde» še vedno veliko razburjenje. Pred palačo družbe «Navigazione generale Italiana» v Genovi se zbirajo dan za dnem množice, ki čitajo imena rešenih potnikov ter iščejo svoje med njimi.

Prebivalstvo še vedno živahno komentira katastrofo. Večina prebivalstva pa je radi nesprotujočih si vesti zelo skeptična in nezadovoljna. Povdarja se, da so poročila umetno prirojena in da skuša družba resnico prikriti. Tako n. pr. javlja eno poročilo, da se je «Mafalda» potopila takoj po eksploziji, drugo zopet, da se je vzdržala pet ur na površju. Da je okester do zadnjega igral poskočne karte, made in da je kapitan z vzklikom «Živela Italija» skočil v morje, tega ne veruje nihče. Nihče tudi ne verjame, da je bil vijak, ki se je baje zlomil,

vzrok nesreče.

Zanimivo je, da so bili izvedenci mnenja, da je nemogoče, da bi zlomljeni vijak povzročil tako katastrofo. Res bo najbrž, da je parnik radi defektov v strojih zašel z vozne proge in tako zadel ob pečino.

Angleška zavarovalna družba, pri kateri je bila «Mafalda» zavarovana, je vložila tožbo proti družbi «Navigazione Generale Italiana», ker domnevajo, da je bil parnik namenoma potopljen. Znano je namreč, da parnik že leto dni ni bil poraben za daljše vožnje.

Prevejanec

Belgijska revija «Pourquoi pas?» prinaša sledečo pikantno anekdoto, koje junaka sta pokojni gledališki igralec de Max in gledališki strojnik. De Max se je ravno šminkal v svoji loži, ko so mu najavili strojnika, ki je hotel z njim govoriti.

De Max je pomignil; strojnik je vstopil s prestrašenim obrazom in se jecljalje opravičeval, da moti. Toliko spoštovanje se vedno laska velikim možem, velikim igralcem pa še posebno.

«Kaj je, prijatelj?»
«Žena mi je porodila, gospod,» je jokaje govoril strojnik. «To je draga reč! In tašča leži na smrtni postelji. To stane, gospod, zdravnik in lekarna... Ne vem, kaj bi počel...»

S plemenito gesto ga je de Max prekinil:

«Na, evo ti sto frankov in ostavi me v miru!»

Ko so mu tovariši čestitali na njegovi darežljivosti, jih je de Max zavrnil:

«Molčite! Potepin me je nagalal! Ni-ma ne žene ne tašče... Toda kako bi ga naj zavrnil, ko je tako sijajni glumil komedijo?»

Umori iz sočutja

Umori iz sočutja se zadnja leta vedno bolj množijo. O dveh takih zločinih so morala nedavno razpravljati tudi angleška sodišča. Tako je v Londonu neki oče utopil svojo 4letno hčerko, katere trpljenje ni mogel več prenašati. Mož se je nato sam javil sodišču. Sodišče ga je oprostilo. V mestu Troubridge je neka 34letna ženska zastrupila z arzenom svojo lastno mater, ki je že dolga leta bolela na neozdravljivi bolezni. Pred poroto je obtoženka izjavila, da ji je velevala vest, storiti to delo usmiljenja. Sodišče je tudi v tem primeru upoštevalo dobro voljo in je obtoženko oprostilo.

Najboljše, najtrpejše, zato najcenejše

Popolnoma novo!

Elitni kino Matica.

Prvič v Ljubljani!

Pat in Patachon v svoji najnovejši in najbolj uspešni puštolovni veselici

Lovca na neveste (ali kot zeta)

Pat se zaljubi v kuharico, Patachon v sobarico, a usoda jima je namenila bogate neveste. — Pat kot sofer, Patachon kot sprevednik. — Krasni naravni posnetki Dunaja in St. Moritza. — Tekme na sankah in skijih. — V ostalem zbrana filmska elita kakor: Vilhelm Diegelmann, Eugen Neufeld, Vera Woronina itd. — Opozorjamo na prekrasne slike v naših izložbah.

Predstave danes: ob 4., pol 6., pol 8., 9.

Telefon 2124.

Makulturni papir

kg à Din 4

prodaja uorava „Slov. Naroda“

Preselitev pisarne.

S sledečim si dovoljujemo obvestiti cenj. občinstvo, da se je naša poslovalnica preselila s 1. novembrom t. l. v Ljubljani na Sv. Petra cesto 24.

Trgovina ostane še nadalje v Šelenburgovi ulici 3.

Singer šivalni stroji Bourne Co. Filiala Ljubljana.

Trgovska pomočnica

izurjena v trgovini z mešanimi biagom — išče službo poslovo-dkinje v kakšni podružnici na deželi Položi lahko kavicjo. — Ponudbe pod «Spretna/2464» na upravo «Slov. Naroda».

Boljša gospa

(vdova) s hčerko išče prazno sobo s souporabo kuhinje v sredini mesta. Vsehtev l. decembra. — Ponudbe pod «Čistost/2467» na upravo «Sloven-skega Naroda».

Dobra šivilja

išče službo v Ljubljani. — Do-pisi pod «Nastop takoj/2466» na upravo «Slov. Naroda».

Najstarejša slovenska pisekar-ska in ličarska delavnica

Ivan Bricej, Ljubljana, Dunajska cesta 15 in Go-sposvetska cesta 2 (dvorišče kavarne «Evropa»).

Se priporoča. — Izvršitev toč-na, cene zmerno 72/L

Klavirji!

Tovarna in zaloga klavirjev, prvovrstnih instrumentov raz-ličnih vrst, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelek za popravila. Uglasevanje in po-pravila za Glasbeno Matico, Konservatorij in druge instituc-te se izgovarjajo od moje trvdke. Točna postrežba, zme-rne cene; tudi na obroke. — Iz-delovalec klavirjev R. Warbi-nek, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5/L.

Svetovni patent „Zephir“

Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo

z 10 kg drv ogreva so-bo skozi 24 ur.

«ZEPHIR», tvornica peč, Su-botica. Zastopstvo v Ljubljani: BREZNIK & FRITSCH

Sveže, najfinejše norveško ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani — se priporoča ble-dim, slabotnim osebam. 113/L

Naznanjam, da bom prodajal osem dni

prima domače prašičevo meso à Din 20.

Priporočam se cenj. občinstvu za obilen obisk

Franc Lavtižar, mesar

Ljubljana, Sv. Petra cesta 83 in Šolski dvored

Spominjajte se Tabora!

KLISARNA „JUGOGRAFIKA“

RISKO NA IN ZALO NA DRU BA Z O Z

Vse vrste klisejev, crtno in avtotipije, izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo v eni ali več barvah, točno po naročilu v najkrajšem času in po konkurenčno nizkih cenah

LJUBLJANA V PETRA NASIP 23.

DRUŽBA „ILIRIJA“

Premog, drva, koks, OGLJE — Dunajska cesta 46 (poleg Iv. Zakotnika). — Tele-fon 2820 108/L

Stoi! ala za deznike — Posode za premog — Pečni predstavi — Kaminsko orodje — Zelezn na Fr. Stupica Ljubljana, Gosposvetska 1

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega nepozabnega brata in strica

Josipa Vesela

zrekamo vsem, zlasti osebnim prijateljem njegovim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in mu poklonili toliko vencev in cvetja, najiskrenejšo zahvalo. Se posebno se zahvaljujemo ravnateljstvu in učnemu osebju Tehnične srednje šole, ki je s korporativno udeležbo pogreba počastilo spomin pokojnika.

V Ljubljani, 4. novembra 1927.

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

Blagovi za gospode in dame

zajamčeno čiste volne. — Poslednje novosti za

esensko in zimsko sezono

zposilja staro renomirano tvorniško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO

Palackeho tř. 12 Čehoslovaška

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. —

Na zahtevo vzorci zastoj in poštnine prosto.